

מבחנים פשוטים לבדיקת היעילות של שגרת החליבה

יגאל וישינסקי – המערך הארצי לבריאות העטין ואיכות החלב, מעבדת קיסריה

שצמר הגפן יוצא מזוהם בשאריות זבל, סימן הוא שהכנת הפטמות לקויה.

ב. **עיתוי הרכבת הגביעים והקומץ:** הזמן הממוצע הטוב הוא 60 שניות לאחר מגע ראשוני בפטמות. בדוק בעזרת שעון, האם העיתוי טוב. (הזמן יכול להיות בין 60 ל-90 שניות). במידה שהזמן מתארך יש סכנה שהעיתוי אינו מתאים לשיא ההורמון האחראי לשחרור החלב והתוצאות – חליבה על ריק ("חליבת יתר") ונוק לרקמת העטין.

ג. **בזמן החליבה:** האם ההרכבה נכונה, ונעשית במינימום החדרת אויר (החזקה נכונה של הקומץ והגביעים)? האם יש צפצופים, גלישות ונפילות של הקמצים והגביעים בשיעור של למעלה מ-5%?

זרימת החלב: כאשר הפטמות מוכנות בצורה טובה, יש זרימה מיידית וקבועה בקומץ ללא הפסקה. במידה שיש לאחר זרימה התחלתית טובה, הפסקה, סימן שהפטמות לא הוכנו כראוי.

ד. **לאחר החליבה:** האם הפטמות מחוטאות מיד לאחר הסרת הקומץ? האם בהסרה ידנית סוגרים את כפתור הוואקום ראשונה, ומורידים בעדינות את הקומץ, ולא על ידי תלישה? מבחן פשוט לבדיקת יעילות החיטוי וכיסוי הפטמה בכל הקפה הוא ניסוי מגבת הנייר: לוקחים מגבת נייר פרטנית ועוטפים את כל הקף הפטמה, מסתכלים על המגבת ובמידה שיש שטחים ללא חומר החיטוי, סימן שהחיטוי אינו מלא.

ה. **נוהגי חליבה כלליים:** האם משתמשים במתזים לניקוי במה וקמצים כאשר הפרות נמצאות על הבמה? אם התשובה חיובית, השגרה לקויה! התזת מים בזמן זה מתזיה

בוה אני מביא לידיעת הרפתנים תמצית ועיבוד לתנאים הישראליים של רשימה מהירחון האמריקאי Dairy Herd Management ממוחזש יולי שנה זאת. הרשימה מתבססת על שיחה עם שני רופאים ויטרינרים: אנדי ג'ונסון (ביקר בארצנו כאורח של צח"מ אפיקים) והנק ספנסר, יועץ ומדריך בשרות חברת מונסנטו. הנה המלצות שני הווטרינרים.

כללית, פרוטוקול כתוב של הוראות מפורטות לשגרת חליבה היגיגנית

הפרוטוקול חייב להיות כתוב בשפה מובנת לכל החולבים. על כל החולבים למלא את ההוראות הכתובות בבדיקות. חשיבות גדולה ביותר לשגרה קבועה: כל הפרות צריכות להחלב בכל החליבות על ידי כל החולבים באותה שיטה. שגרה נכונה וקבועה גורמת לירידת מקרי דלקות העטין הקליניות ובכך מונעת עליה ברמת ספירת תאים סומטיים (רסת"ס) במיכל החלב. אם עדיין אין לך פרוטוקול כתוב ברפת, פנה למדריכי ממש"ח או לרופא המטפל או לרופאי המעבדה מהמערך הארצי לבריאות העטין. יש להציג את הפרוטוקול במקום בולט במכון ובמשרד הרפת ולדאוג שכל צוות החולבים יודע ומבין את שגרת החליבה, ומבצע אותה על כל פרטיה ובכל החליבות.

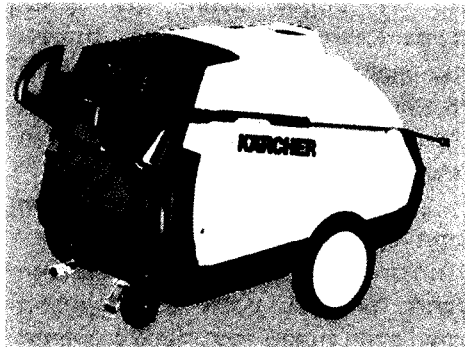
שגרת החליבה עצמה

א. **הכנת הפטמות:** לבדיקת יעילות ההכנה ההיגיגנית של הפטמות, הכן חתיכות צמר גפן בגודל מתאים טבולות באלכוהול רפואי בריכוז 70%. בדוק את יעילות ההכנה וניקוי פיה הפטמה על ידי שפשוף קל של הפטמה בחתיכת צמר גפן עם אלכוהול. במידה

**ציוד השטיפה
הנמכר ביותר בעולם
יוציא אתכם נקיים
ללא רבב**

KARCHER

גדמניה

מכונות שטיפה בלחץ,
מים קרים, חמים וקיטור
לרפתות, מכוני חליבה, יונקיות, לולים,
מדגה ושימושים אחרים בחקלאות.

מכירה, שירות ואחראים

א.א. חלפים ושרות

ת.ד. 30 חוצות אלונים 30040

טלפון - 04-9531148, פקס - 04-9833778

ידון - 058-804915, ישדאל - 058-510933

זבל לכיוון הפטמות! ניקוי במה וציוד רק
כאשר אין פרות על הבמה.

ז. **טובלנים:** הטובלנים חייבים להיות יבשים
ונקיים בין החליבות. אין להשאיר טובלנים
עם שאריות יוד בין החליבות, ואין לשפוך
שאריות יוד חזרה למיכל הכללי. האם
ממשיכים להשתמש בטובלן שנפל זוהם?
אם התשובה חיובית השגרה לקויה. יש
להשתמש בטובלן חדש ונקי.

ז. **לבוש ונקיון החולבים:** האם החולבים
חולבים בכפפות חד-פעמיות? מומלץ
ביותר! האם החולבים מחטאים את ידיהם
בתחילת החליבה ובמשך החליבה ובמיוחד
לאחר מגע עם חלב דלקתי? האם הסינורים
נקיים? האם חולבים בהנעלה מתאימה?
מגפיים שחוטאו היטב. האם החולב מנגב
ידיו בסינור? האם משתמשים במגבות נייר
חד-פעמיות, לכל פרה מגבת נפרדת וכנ"ל
לגבי מגבות עם חומר חיטוי? האם המגבות
בהשג ידיו של החולב, או המיקום בעייתי
ולא נח?

כל הנושאים חשובים למניעת דלקות-עטין,
ויש לבצעם כמכלול לשם קבלת חלב איכותי,
בריא, ובטוח המביא הכנסה נוספת לרפתן.
בדוק בתדירות מספקת, האם מקיימים את
שגרת החליבה ההיגיינית. שפר את השגרה
ודאג שכל החולבים פועלים באותה צורה.

גדמניה